

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 ในคานตอไบนี

1.1 คานการวางแผนการสอน

1.2 คานทักษะการสอน

1.3 การจกกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.4 ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น บุคลิกภาพ
มนุษยสัมพันธ์ การแนะแนวการเรียนการสอน

1.5 วิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครู
สังคมศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนระดั้มมัธยมศึกษา 5 กลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรของการวิจัยคือครูสังคมศึกษาทุกคน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ทุกโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 49 โรงเรียน จำนวนครู
สังคมศึกษาทั้งสิ้น 308 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอนคือ คำถามแบบเลือกคำตอบ

แบบมาตราส่วนประเมินค่า Rating - Scale และปลายเปิด

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหาและใช้ภาษา จากนั้นก็นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ประชากรที่แท้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และบางส่วนโดยทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 292 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.81

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาการยลละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครู สังกัดศึกษาในคานการวางแผนการสอน ทักษะการดำเนินการสอน คาน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สมรรถภาพคานอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริม สมรรถภาพทางการสอน เช่น คานบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การแนะแนวการเรียนการสอน พร้อมทั้งการเสนอวิธีการจัดเสริม สมรรถภาพทางการสอนที่ครูสังกัดศึกษาต้องการ มาวิเคราะห์โดย หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความแตกต่างของความต้องการเสริม สมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษา โดยวิธีการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดี่ยว (One-Way Analysis) และถ้า ความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในแต่ละกลุ่ม โรงเรียนแตกต่างกันจะทดสอบความแตกต่าง โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คานำมารวบรวมและสรุป ในรูปของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยโดยสังเขป

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ครูสังคัมศึกษาเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนรวมเป็นหญิง ร้อยละ 65.07 เป็นชายร้อยละ 34.93

ประเภทของโรงเรียน ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 47.60 สอนในโรงเรียนประจำอำเภอ รองลงมาคือร้อยละ 39.38 สอนอยู่ในโรงเรียนประจำจังหวัด และร้อยละ 13.01 สอนอยู่ในโรงเรียนประจำตำบล

วุฒิทางการศึกษา ครูสังคัมศึกษา จำนวนร้อยละ 73.63 มีวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี

อายุราชการ ครูสังคัมศึกษา จำนวนร้อยละ 53.42 มีอายุราชการ 5-9 ปี ร้อยละ 19.86 มีอายุราชการระหว่าง 2-4 ปี และร้อยละ 18.15 มีอายุราชการระหว่าง 10-19 ปี

จำนวนคาบที่ทำการสอน ครูสังคัมศึกษาร้อยละ 64.75 ทำการสอนระหว่าง 15-19 คาบ และร้อยละ 18.84 ทำการสอน 20 คาบขึ้นไป

ครูสังคัมศึกษาที่ทำการสอนขณะนี้ร้อยละ 57.88 ทำการสอนวิชาสังคัมศึกษา ควบใจรัก และได้รับการบรรจุในตำแหน่งนี้ และร้อยละ 29.45 ทำการสอนเพราะได้รับการบรรจุในตำแหน่งนี้

งานพิเศษ งานพิเศษที่ครูสังคัมศึกษาต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน มีดังนี้ :- จำนวนร้อยละ 39.38 ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาชุมชน ร้อยละ 26.03 ทำงานสหกรณ์โรงเรียน และร้อยละ 22.95 ทำงานกิจกรรมยุวภาษา

การอบรมครูประจำการ ครูสังคัมศึกษาร้อยละ 60.27 เคยได้รับการอบรม ในด้านวิธีสอนสังคัมศึกษา และร้อยละ 39.38 ไม่เคยได้รับการอบรมในด้านวิธีสอนสังคัมศึกษา ครูสังคัมศึกษาร้อยละ 52.05 ไม่เคยได้รับการอบรมด้านเนื้อหาวิชาสังคัมศึกษาและร้อยละ 47.95 เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชาสังคัมศึกษา

ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม ครูสังคัมศึกษา ร้อยละ 59.25 เห็นว่าได้รับประโยชน์เป็นบางส่วนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนได้และร้อยละ 7.53 เห็นว่าได้รับประโยชน์มากตรงเป้าหมายสามารถนำมาใช้สอนได้ และครูสังคัมศึกษาร้อยละ 6.85 เห็นว่าได้รับประโยชน์น้อยไม่ตรงเป้าหมายเลย ไม่สามารถนำมาใช้ในการสอนได้

สำหรับการจัดบริการเพื่อเสริมสมรรถภาพทางการสอนภายในโรงเรียนนั้น ครูสังคัมศึกษาร้อยละ 68.49 ทอบว่าห้องสมุดโรงเรียนให้บริการคานหนังสืออ่านประกอบในวิชาสังคัมศึกษา และร้อย 51.37 ได้ขอรับบริการจากห้องสังคัมศึกษา ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.24 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยศึกษาด้วยตนเองจากคู่มือครู เอกสาร สิ่งพิมพ์ ที่มีในหมวดสังคัมศึกษา และในระยะ 1-3 ปีนี้ ครูสังคัมศึกษาร้อยละ 34.59 ทอบว่าโรงเรียนได้เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย และร้อยละ 27.05 ทอบว่าโรงเรียนได้จัดสัมมนาครูสังคัมศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน

2. เกี่ยวกับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 ในคานต่าง ๆ นั้น ปรากฏผลดังนี้

ความต้องการการเสริมสมรรถภาพในคานการวางแผนการสอนนั้นพบว่า ครูสังคัมศึกษาทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการในระดับมาก

ความต้องการการเสริมสมรรถภาพในคานทักษะ การสอนนั้นพบว่า ครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดตรังและ จังหวัดภูเก็ต คานมีความต้องการในระดับมากทุกขอ ยกเว้นครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่ ที่มีความต้องการ **ความช่วยเหลือ** ในคานทักษะ ของการคานเนินการสอนเกี่ยวกับเรื่องวิธีการสอนเสริม เพื่อเสริมนักเรียนที่เรียนคานอยู่ในระดับน้อย

ความต้องการการเสริมสมรรถภาพในคานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นั้นพบว่าครูสังคัมศึกษาในทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการในระดับมาก

ความต้องการการเสริมสมรรถภาพในคานปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอน

นั้น ครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนและจังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดตรัง และจังหวัดภูเก็ต ต่างมีความต้องการในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่ ที่มีความต้องการเสริมสมรรถภาพในค่านับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เกี่ยวกับวิธีการควบคุมพฤติกรรมของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

วิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอนนั้นพบว่าครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการทุกวิธีอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดพังงา และครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ใน 3 วิธีคือ

1. มีความต้องการให้ครูสังคัมศึกษาได้ไปศึกษาคูงานและสังเกตการสอนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร
2. การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนสังคัมศึกษาแนวใหม่ และสาขาวิธีการสอนใหญ่เป็นตัวอย่าง
3. การจัดอบรมในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ในแต่ละวิชา

นอกจากนี้พบว่าครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่ และครูสังคัมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต มีความต้องการในระดับน้อย เกี่ยวกับวิธีที่จะให้เพื่อนครูหรือศึกษานิเทศก์เข้าไปสังเกตการสอน

3.1 ความต้องการของครูสังคัมศึกษาในค่านการวางแผนการสอนในแต่ละกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ความต้องการของครูสังคัมศึกษาในค่านทักษะการสอนในแต่ละกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ความต้องการของครูสังคัมศึกษาในค่านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4 สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอนนั้น ครูสังคัมศึกษาในเขตการศึกษา 4 มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อ

นำมาทดสอบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มโรงเรียนควยวิธีของ เซฟเฟแล้ว ปรากฏว่าครู
 สังกศศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 ความมีนัยสำคัญ 0.05 คือครูสังศศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่และครูสังศศึกษา
 ในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดตรัง

3.5 ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการเสริมสมรรถภาพนั้นในแต่ละกลุ่ม
 โรงเรียนในเขตการศึกษา 4 มีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ 0.05

3. สรุปความคิดเห็นและขอเสนอแนะจากคำถามแบบปลายเปิด

สรุปข้อคิดเห็นกับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของ
 ครูสังศศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 มีดังนี้

ในด้านการวางแผนการสอนนั้น ครูสังศศึกษาควรจะได้มีการพบปะ
 วางแผนการสอนร่วมกันเพื่อจะได้มีมาตรฐานการเรียนที่ใกล้เคียงกัน การวางแผน
 การสอนควรจะทำในระดับกลุ่มโรงเรียนหรือระดับเขตการศึกษา และควรคำนึงถึงเวลา
 ที่ทำการสอนจริง ๆ ของครูว่าครูสามารถดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้เพียงใด

การวางแผนการสอนควรอยู่ในลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับครูที่ห่างไกล
 แล สภาพท้องถิ่นไม่อำนวยที่จะเข้ามาติดต่อในเมืองใดสะดวก ครูสังศศึกษาควรจะได้
 ได้รับความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ในการวางแผนการสอน สำหรับในด้านทักษะการสอน
 ครูต้องการให้มีการเพิ่มพูนเทคนิคและวิธีการสอนสังศศึกษาแนวใหม่ โดยการจัดให้
 มีการอบรมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละครั้ง ครูต้องการขอเสนอแนะในการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน และการประยุกต์วิธีการสอนสังศศึกษาแนวใหม่ให้เหมาะสมกับแต่ละ
 บทเรียน

ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ครูสังศศึกษาในเขตการศึกษา 4
 ต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดแต่ละครั้ง
 ควรคำนึงถึงในด้าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแสดงออกของนักเรียนในเรื่องที่
 เกี่ยวกับการส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความเข้าใจเกี่ยวกับ

การส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า "ประชาธิปไตย" ควรเน้นถึงความสำคัญของศาสนา ส่งเสริมให้นักเรียนมาฆเป็นสามเณร ในระยะปีภาคฤดูร้อน เหตุการณ์ที่น่าสนใจทั้งภายในและภายนอกประเทศ พร้อมทั้งเสนอ แนะว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นควรคำนึงถึง เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา และความรู้ เพื่อเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนด้วย ควรจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่เสริมสมรรถภาพทางการสอนนั้น ครูสังคมศึกษาต้องการให้คำนึงถึงการสร้างศรัทธาในอาชีพครูและในวิชาสังคมศึกษา รับผิดชอบในหน้าที่ของตน อย่างสม่ำเสมอ วางตัวให้เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

นอกจากนี้ครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ได้เสนอแนะปัญหาอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษา ทั้งปัญหาการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมรอบตัวครู ได้แก่ การขาดแคลนอุปกรณ์การสอน สื่อการสอน คู่มือครู แหล่งที่จะค้นคว้าหาความรู้ ขาดความรู้ในเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาที่เปิดใหม่ ทำให้ครูขาดความมั่นใจในตัวเอง เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่ทำการสอนกว้างขวาง เกินไปไม่สามารถจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใด ๆ ให้ทันภายในเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งครูสังคมศึกษายังขาดความรู้เกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ การให้ครูสอนในวิชาเดิมหลาย ๆ ปี จะทำให้ครูขาดการพัฒนาการสอนของตนสอนอย่างไรก็ตามดำเนินไปอย่างนั้น เกิดการเบื่อหน่ายในวิชาที่สอน และเสนอแนะว่าครูควรสอนในแต่ละวิชาประมาณ 3-4 ปี ครูในเขตการศึกษา 4 ยังขาดเอกสารประกอบการสอน ขาดแหล่งที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และ โรงเรียนที่ห่างไกลแหล่งชุมชนบาง โรงเรียนขาดครูสังคมศึกษา เช่น โรงเรียนเกาะลันตา โรงเรียนเกาะยาววิทยา ต้องใช้ครูในหมวดวิชาอื่นมาช่วยสอน ทำให้ผู้สอนไม่สนใจที่จะสอนเพราะไม่ตรงกับเนื้อหาวิชาที่ตนเรียนมาและขาดความรู้ในเนื้อหาวิชา ปัญหาด้านอาคารสถานที่ไม่อำนวยในการสอน

จากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 4 มีความต้องการในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในคานต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 4 คาน คือ คานการ

การวางแผนการสอน คำนึงทักษะการสอน คำนึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และวิธีการ
เสริมสมรรถภาพทางการสอน ส่วนด้านที่ 4 คือ ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทาง
การสอน เช่น คำนึงบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอนนั้น แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

อภิปรายผล

1. ด้านสถานภาพทั่วไป

ครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.07
เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.63 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 53.42 มีอายุราชการระหว่าง 5-9
ปี และร้อยละ 57.88 ทำการสอนเพราะมีใจรักวิชาสังคมศึกษา และได้รับการบรรจุใน
ตำแหน่งนี้ ครูสังคมศึกษาร้อยละ 64.73 ทำการสอน 15-19 คาบต่อสัปดาห์ แสดงว่าครู
สังคมศึกษาในเขตศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ตามสายวิชา มีประสบการณ์ในการ
ทำงานนานพอสมควร และทำการสอนอย่างมีศรัทธาในวิชานี้ ซึ่งนับว่าเป็นคุณสมบัติที่เหมาะ
สมในการเป็นครูสังคมศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภรณ์ จงสืบพันธ์ (2522) ที่พบว่า
คุณสมบัติของครูสังคมศึกษาที่ผู้ให้ตอบคือ ควรมีวุฒิปริญญาตรี ได้รับการบรรจุตรงตาม
ความรู้ในสาขาวิชา ควรมีชั่วโมงสอน 16-18 คาบต่อสัปดาห์

ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการสอนสังคมศึกษานั้น ครู
สังคมศึกษาร้อยละ 84.24 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาเอกสาร สิ่งพิมพ์ใน
หมวดสังคมศึกษา มีเพียงร้อยละ 14.04 เท่านั้น ที่ขอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์
แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 4 มีความสัมพันธ์กับศึกษานิเทศก์น้อยมาก
ขาดการประสานงานที่ดีต่อกันและกัน ทำให้ครูไม่ไว้วางใจศึกษานิเทศก์ ซึ่งตรงกับงานวิจัย
ของ วิลาวัลย์ จำรูญโรจน์ (2526 : 114) พบว่า ศึกษานิเทศก์ไม่มีเวลาที่จะให้คำ
ปรึกษาแก่ครูเท่าที่ควร ทำให้ครูไม่เลื่อมใสศรัทธาในตัวศึกษานิเทศก์

2. ความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษา

การที่ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการการ
เสริมสมรรถภาพในด้านวางแผนการสอน คำนึงทักษะการสอนและการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร อยู่ในระดับมากนั้นแสดงว่าทุกกลุ่มโรงเรียนเห็นว่าการวางแผนการสอน

นั้น เป็นสิ่งสำคัญในการสอนของครู การที่ครูจะสอนใหม่บรรลุจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา
 ใต้นั้นต้องมีการวางแผนการสอน จัดเตรียมขบวนการสอน การใช้สื่อ การจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกันประกอบด้วยครูมีทักษะในการ
 สอนดีเยี่ยมจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เกร็ เอ็ม
 อิงเกอร์โซล (Gary M. Ingersoll 1976 : 169 - 173) ซึ่งพบว่าสมรรถภาพ
 ที่ครูต้องการคือ การฝึกทักษะการสอน เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียน สามารถ
 สอนให้เด็กพัฒนาตนเองได้ แต่การที่กลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่มีความต้องการเกี่ยวกับวิธี
 สอนเสริมเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับน้อยนั้น อาจจะเป็นเพราะครูสังคมศึกษา
 เห็นว่านักเรียนที่เรียนอยู่แล้วย่อมจะมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ดีกว่าเด็กที่
 เรียนอ่อนซึ่งต้องการที่จะให้ครูช่วยเหลือมากกว่า

สำหรับในด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่เสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น ความบุคลิกภาพ
 มนุษย์สัมพันธ์ แล การแนะแนวการเรียนการสอนส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มมีความต้องการอยู่ใน
 ระดับมาก แสดงว่าครูสังคมศึกษามีความเห็นว่าสิ่งที่ครูจะสอนดีเพียงใต้นั้น ปัจจัยด้านอื่น ๆ
 มีส่วนเสริมให้งานสอนนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เจอร์ราด โจเซฟ เคนเนดี
 (Gerard Joseph Kennedy 1978 : 6070-A) พบว่า สมรรถภาพของครูที่ประสบ
 ความสำเร็จในการสอนนั้น บุคลิกภาพของครู อุณหภูมิในอาชีพครูมีส่วนส่งเสริมเป็นอย่าง
 ยิ่ง แต่การที่ครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการ
 ความคุมพฤติกรรมของตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสมอยู่ในระดับน้อยนั้น อาจจะเป็นเพราะครูสังคม
 ศึกษาในจังหวัดกระบี่เห็นว่าครูจะต้องปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว จึงมีความต้องการที่
 จะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องนี้ในระดับน้อย แต่จะสังเกตเห็นว่าสำหรับการเสริม
 สมรรถภาพด้านอื่น ๆ นั้นครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่มีความต้องการอยู่ใน
 ระดับมากและมากที่สุดทีเดียว ๆ ด้าน

นอกจากนี้ในด้านความต้องการเกี่ยวกับวิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอนนั้น
 ครูสังคมศึกษาทุกกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเสริมสมรรถภาพทางการสอน
 ในระดับมากทุกวิธี ยกเว้นครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดพังงา และกลุ่มโรงเรียน
 ในจังหวัดกระบี่มีความต้องการที่จะให้ครูได้ไปศึกษาหาความรู้ และสังเกตการสอนในโรงเรียน

ที่เป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร การจัดอบรมครูประจำการในเนื้อหาวิชาที่ครูต้องการ และการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ พร้อมทั้งสาธิตวิธีการสอนให้ครูถือเป็นตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุดอีกด้วย ทั้งนี้เพราะครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าการอบรมครูประจำการเพื่อ เพิ่มพูนสมรรถภาพทั้งด้านวิธีการสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนช่วยให้สมรรถภาพการสอนของครูดีขึ้น และการทราบความต้องการของครู เช่นนี้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดดำเนินการเสริมสมรรถภาพให้ครูสังคมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะเป็นการสนองต่อความต้องการของครูอย่างแท้จริง

มาร์วิน วอร์เรน ไลน์เบอร์ก (Marvin Warren Feinberg 1974 : 3561-A.) ก็ได้พบว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพสูง คือ การให้การอบรมฝึกปฏิบัติและการจัดโครงการอบรม ควรจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของครู และการจัดให้มีการประเมินผลความต้องการในการจัดอบรมของครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดอบรมในอนาคตต่อไป

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มในโรงเรียนมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาในแต่ละกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้านการวางแผนการสอน ด้านทักษะ การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พร้อมทั้งวิธีการจัดเสริมสมรรถภาพทางการสอนสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เช่น ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวการเรียนการสอน และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) แล้วปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษและกลุ่มโรงเรียนจังหวัดกระบี่ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยนี้ แสดงว่าครูสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ในแต่ละกลุ่มโรงเรียนต่างมีความต้องการที่จะเสริมสมรรถภาพทางการสอนเป็นอย่างดี และต้องการที่จะได้รับการอบรม เพื่อเสริมสมรรถภาพทางการสอนของตน ให้มีสมรรถภาพที่สูงขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ ปรากฏสุวรรณ อศิตโก (2524 : 111) ได้พบในทำนองเดียวกันนี้ว่า ครูสังคมศึกษาต้องการที่จะมีความรู้เพิ่มเติมในวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้อบรมตามหลักสูตรสังคมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

เกี่ยวกับทักษะการสอนนั้น ครูสังคมนิยมต้องการความช่วยเหลือในการเสริมสมรรถภาพมากที่สุดคือการหาวิธีการสอนสังคมนิยมศึกษาแนวใหม่ เพื่อจะนำไปปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น เพราะการเรียนการสอนสังคมนิยมศึกษาเท่าที่เป็นอยู่ ยังใช้วิธีการสอนโดยการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียวตลอดเวลาทำให้วิชาสังคมนิยมศึกษาเป็นวิชาท่องจำน่าเบื่อหน่าย ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วนเพราะมีผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนรูของผู้เรียน และครูผู้สอนที่มีความต้องการในระดับสูง ฉะนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือครูคือหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรจะเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือครูให้มากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพทางการสอนที่ครูในเขตการศึกษา 4 ประเด็นคือ เนื้อหาวิชาสังคมนิยมศึกษามากเกินไปทำให้ไม่สามารถสอนได้ทันตามหลักสูตร การขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าความรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดอุปกรณ์การสอน ขาดครูที่ได้รับการศึกษาทางด้านสังคมนิยมศึกษาโดยตรง และครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลแหล่งชุมชนมาก เช่น โรงเรียนประจำตำบล ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ตามเกาะ เช่น โรงเรียนเกาะยอวิทยา โรงเรียนเกาะลันตา เหล่านี้เป็นต้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าปัญหาของครูสังคมนิยมศึกษาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งจะพบในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสังคมนิยมศึกษาอยู่เสมอ ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยของ พาณี แสงกิจ (2510 : 138-139) พบว่า การสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป มีงานพิเศษมาก ปาริชาติ วรรณประภา (2517 : 88) พบว่า ครูสังคมนิยมศึกษาต้องการความช่วยเหลือทุกด้าน ทั้งด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน ประสิทธิภาพ ทักษะ (2517 : 98) พบว่า ครูขาดอุปกรณ์การสอน ขาดแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม นพพร พานิชสุข (2521 : 1-12) พบว่า หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สมดุลกัน เนื้อหาวิชา มากเกินไป วิชัย จันทรเทพา (2524 : 138) พบว่า ครูสังคมนิยมศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการสอนตามหลักสูตรใหม่ เนื้อหามากเกินไปไม่สมดุลกับเวลา ขาดแคลนตำราเรียน และหนังสืออ่านประกอบ จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ยืนยันได้ว่าปัญหาที่มีผลกระทบต่อสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมนิยมศึกษานั้น เกิดขึ้นมานานแล้ว แต่มิได้รับการแก้ไขเพื่อช่วยเหลือครูสังคมนิยมศึกษาเลย ทั้ง ๆ ที่การเสริมสมรรถภาพของครูเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างรีบด่วน และการดำเนินงานนั้นควรคำนึงถึง

การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ที่ครูในแต่ละโรงเรียนกำลังเผชิญหน้าอยู่และหาวิธีป้องกันในระยะยาวที่จะมีให้ปัญหานี้เกิดขึ้นอีก และควรจะมีการส่งเสริมปัจจัยด้านอื่นๆที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพครู เช่น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ เจตคติต่อการเป็นครู สังคมศึกษา สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้การสอนมีสมรรถภาพยิ่งขึ้น การที่ผลการวิจัยปรากฏว่าครูมีความต้องการแตกต่างกันในค่านิจปัจจัยอื่นๆที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน เพียงด้านเดียวที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูเห็นความสำคัญในเรื่องนั้นน้อยกว่าค่านิจเนื้อหาวิชา และเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของครูแต่ละบุคคลที่จะต้องพัฒนาตนเองมากกว่าที่จะให้บุคคลอื่น เข้ามามีส่วนช่วยเหลือก็ได้

แนวโน้มที่น่าจะจัดทำคือการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้บุคลากรภายในโรงเรียน หรือการจัดให้มีการสอนเป็นทีม (Team Teaching) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมมือกันทั้งครูใหม่และครูที่ทำการสอนมานาน การจัดให้มีการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆทั้งในด้านการเรียนการสอน และปัญหาอื่นๆในบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. การเสริมสมรรถภาพครู เป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารควรถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และเป็นหัวใจของการบริการงานในโรงเรียนของตนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรติดตามการเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำความรู้ต่างๆมาเผยแพร่แก่ครูได้
3. ควรค่าเน้นการเสริมสมรรถภาพทางการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำโดยความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน จึงจะสามารถทำได้
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการวางแผนการสอนระดับเขตหรือระดับกลุ่มโรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนร่วมกับศึกษานิเทศก์
5. ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาทางวิชาการและวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอ

6. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูประจำการได้มีโอกาสสังเกตเปลี่ยนแปลงเข้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะครูสังคมศึกษาที่ทำการสอนมานานวิชาความรู้อาจจะไม่ทันสมัย ทั้งในค่านิยมทฤษฎีและวิธีการสอน

7. ในการจัดสรรครูสังคมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรเลือกเป็นพิเศษครูที่มีความรู้โดยตรงในสาขาวิชานั้นเท่านั้น เพราะการใช้ครูในหมวดวิชาอื่นทำการสอนแทนนั้นทำให้สมรรถภาพทางการสอนวิชาสังคมศึกษาลดลง

8. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการจัดหาคู่มือครู เอกสารประกอบการสอน ตลอดจนเอกสารการวัดและประเมินผลให้แก่ครูอย่างเพียงพอ

9. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในโดยใช้บุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครูสังคมศึกษาในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน แทนการรอความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ซึ่งมีจำนวนน้อยไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือแก่ครูได้ทันเวลาที่

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. กรมสามัญศึกษา กรมฝึกหัดครู กรมวิชาการ ควรให้ความร่วมมือกันช่วยเสริมสมรรถภาพครู อย่างสม่ำเสมอ

2. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการจัดอบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างทั่วถึงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การจัดอบรมควรทำอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะในแต่ละช่วงการปิดภาคเรียนและความรู้ที่ควรเป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งครูสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ

3. กรมวิชาการควรผลิตเอกสารประกอบการสอน ตลอดจนสื่อการสอนให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนครูสังคมศึกษา และควรมีการวางแผนการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะได้นำเอกสารต่าง ๆ ถึงมือครูก่อนเปิดภาคเรียน

4. ในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ เข้าทำหน้าที่ในแต่ละเขตการศึกษา ควรคำนึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น สามารถเข้ากับครูในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

5. ควรจัดจำนวนศึกษานิเทศก์วิชาสังคมศึกษาให้เพียงพอกับจำนวนครูในแต่ละเขตการศึกษา

6. ศึกษานิเทศก์ควรสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครู เพื่อจะได้ออกไป
เสริมสร้างคุณภาพทางการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมนตรีศึกษา

1. ครูสังคมนตรีศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของสมรรถภาพทางการสอน
ของคนที่อยู่ตลอดเวลา และควรมีการประเมินสมรรถภาพทางการสอนของตนเพื่อปรับ
ปรุงให้มีคุณภาพคืออยู่เสมอ

2. ครูสังคมนตรีศึกษาต้องรู้จักการแสวงหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอทั้งใน
ด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอน เพื่อจะได้นำมาประกอบการสอนให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

3. ครูสังคมนตรีศึกษาควรทดลองใช้วิธีการสอนแนวใหม่หลาย ๆ วิธี เพื่อ
ให้เกิดความเข้าใจ และค้นหาข้อบกพร่องของวิธีการนั้น ๆ ตลอดจนสามารถนำมา
ปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

4. ครูสังคมนตรีศึกษาควรสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมส่งเสริมวิชาชีพ
และวิชาการ เช่น สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมส่งเสริมวิชาชีพครู
แห่งประเทศไทย สมาคมภูมิศาสตร์ ฯลฯ เท่าที่จะทำได้

5. ครูสังคมนตรีศึกษาควรอ่านวารสารต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ทางวิชาชีพและ
การสอนเป็นประจำตลอดเวลา เช่น วารสารครูศาสตร์ วารสารประชากรศึกษา
สารพัฒนาหลักสูตร ฯลฯ

6. ครูสังคมนตรีศึกษาควรให้ความสนใจในเรื่องการสอนเสริมนักเรียนที่เรียน
ด้อยให้เก่งยิ่งขึ้นเพื่อสร้างเยาวชนผู้นำทางการศึกษา หรือบุคลากรระดับมัธยมศึกษา
ชาติในอนาคต

7. ครูสังคมนตรีศึกษาควรมีทัศนคติที่ดีต่อการพิจารณาจุดอ่อนและความสามารถ
พิเศษของคนและแสวงหาวิธีการเสริมสมรรถภาพอย่างมีใจเป็นกลาง

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันผลิตครู

1. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งในด้านวิชาชีพ และวิชาการให้เหมาะสม
สมกับการนำไปใช้สอนในระดับมัธยมศึกษา และสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น
เพื่อเป็นการเตรียมครูสังคมนตรีศึกษาที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สถาบันการพลศึกษาควรจัดโครงการอบรม สัมมนาครูประจำการทั้งในค่านเนื้อหาวิชาและวิธีสอนอย่างสม่ำเสมอตามความต้องการของครู และควรจัดให้มีการติดตามผลสมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษาที่ได้รับความรู้จากสถาบันเหล่านั้นไปแล้วว่ามีสมรรถภาพดีขึ้นมากน้อยเพียงใด

3. สถาบันพลศึกษาซึ่งตั้งอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทย ควรจัดให้มีการสร้างครูผู้นำ ในแต่ละสาขาการสอนเพื่อครูเหล่านั้นจะได้ทำหน้าที่ในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนให้แก่ครูในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

4. วิทยาลัยครูในเขตการศึกษา 4 คือวิทยาลัยครู ภูเก็ตควรจะเป็นผู้นำทางการศึกษาออกสู่ชนบท เพื่อช่วยส่งเสริมสมรรถภาพครูในบางส่วนที่อยู่ห่างไกลชุมชน โดยมีโอกาสพัฒนาสมรรถภาพของตนให้ใกล้เคียงกับครูในโรงเรียนในเขตเมือง เพื่อช่วยให้คุณภาพของโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่นไม่แตกต่างกันมากเกินไป นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยกระจายจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ต้องการจะศึกษาต่อเข้ามาแออัดในเขตเมือง ออกสู่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอหรือโรงเรียนมัธยมประจำตำบลมากขึ้น

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษาโดยใช้ประชากรในภาคอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนในค่านต่าง ๆ ให้แก่ครูอย่างเหมาะสมและตรงจุดประสงค์ของครูอย่างแท้จริง
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังกัดศึกษาในแต่ละเขตการศึกษา
3. ควรศึกษาในรูปของการวิเคราะห์และติดตามผลของการเสริมสมรรถภาพทางการสอนกับการปฏิบัติจริงของครูสังกัดศึกษาว่าได้ผลเพียงใด
4. ควรมีการวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทาง หรือวิธีการเสริมสมรรถภาพทางการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูสังกัดศึกษาในระดับอุดมศึกษา ครูสังกัดศึกษาในระดับประถมศึกษา หรือครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังกัดศึกษาให้สมรรถภาพดีขึ้น